

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

28 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Petru Moraru, Nadejda Toma, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti,

a judecat în ședință fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu și de avocatul Sergiu Coptu în numele părții vătămate Pencov Piotr împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2014, în cauza penală în privința lui

Colpașnicov Alexandru Boris, născut la 13 noiembrie 1983, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Studenților, 13/1, ap. 44, cetățean al R. Moldova

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 13.05.2010 - 07.06.2013;

Instanța de apel: 05.07.2013- 11.03.2014;

Instanța de recurs: 29.07.2014- 28.10.2014;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 07 iunie 2013, Colpașnicov Alexandru, a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art. 78 Cod penal, la 4 ani închisoare, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, iar în baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate, i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

Acțiunea civilă, înaintată de către reprezentantul părții vătămate Pencov Oleg, a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat în fapt că, la 08 martie 2010, aproximativ la orele 11:30, inculpatul Colpașnicov Alexandru, conducînd automobilul de model „Mercedes Benz 124”, cu n/î C IY 507, deplasîndu-se cu spatele pe teritoriul adiacent drumului – curtea și calea de acces la blocul locativ nr. 105/1 din str. Calea Orheiului, mun. Chișinău, în adiacența centrului comercial și al restaurantului, nu a manifestat prudență sporită la trafic, ignorînd prevederile art. art. 39 alin. (1), 41 alin (2), 46 lit. a) ale Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin

Hotărîrea Guvernului RM nr. 357 din 13 mai 2009, și ca urmare, din imprudență, a comis tamponarea pietonului Pencov Piotr, căruia conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1069/D din 10 mai 2011, i-au fost cauzate vătămări corporale grave.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia în latura stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Colpașnicov Alexandru să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, deoarece instanța de fond, incorect a aplicat prevederile art. 78 Cod penal, din motiv că, în cazul în care pedeapsa complementară este obligatorie, înlăturarea ei poate avea loc doar în baza art. 79 alin. (1) Cod penal.

3.1. Avocatul Sergiu Coptu în numele părții vătămate Pencov Piotr, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani și acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate să fie admisă integral în latura încasării atît a prejudiciului moral cît și a celui material.

În argumentarea apelului, avocatul a menționat că, inculpatul vina în cele incriminate nu a recunoscut și niciodată nu s-a căit în cele săvîrșite și prin nimic nu a contribuit la stabilirea adevărului în cauză, mai mult, inculpatul nu i-a acordat nici un ajutor material părții vătămate în urma accidentului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2014, au fost admise parțial apelul declarat de procuror și de avocatul Sergiu Coptu în numele părții vătămate, casată parțial sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre prin care Colpașnicov Alexandru a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, iar în baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

4.1. Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că instanța de fond în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului Colpașnicov Alexandru în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, or, vinovăția și încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, nici nu au fost contestate.

4.2. La individualizarea pedepsei, instanța de apel a reținut că, prima instanță incorect a aplicat prevederile art. 78 Cod penal, deoarece în speță careva circumstanțe atenuante nu au fost stabilite, infracțiunea face parte din categoria celor grave, mai mult, înlăturarea pedepsei complementare sub aspectul art. 78 alin. (2) Cod penal, este posibilă în cazul prezenței doar a circumstanțelor atenuante și în cazul cînd pedeapsa complementară nu este prevăzută de sancțiunea articolului dat ca o pedeapsă obligatorie (cu sau fără aplicarea pedepsei complementare).

Astfel, cînd pedeapsa complementară este obligatorie, înlăturarea ei poate avea loc doar în baza art. 79 alin. (1) Cod penal, iar circumstanțe care ar face posibilă aplicarea acestui articol, în speța dată nu au fost stabilite, or, circumstanțele la care a făcut referire instanța de fond, sunt împrejurări obișnuite, care caracterizează inculpatul, împrejurări de fapt care nici într-un mod nu micșorează esențial gravitatea infracțiunii comise și consecințele acesteia.

Mai mult, instanța de apel a constatat că, de către instanța de fond nu s-a ținut cont că acțiunile ilegale săvîrșite de către Colpașnicov A. au atentat grav la relațiile sociale referitoare la viața și sănătatea persoanei, respectiv circumstanțele invocate de către prima instanță nu pot fi considerate ca circumstanțe atenuante, ce ar determina aplicarea prevederilor art. 78 alin. (2) Cod penal.

În final, instanța de apel cu referire la prevederile art. art. 61, 75 alin. (1) Cod penal, a concluzionat că inculpatul a admis o încălcare gravă a prevederilor Regulamentului circulației rutiere, prin ce a pus în pericol nu doar viața sa, dar și viața și sănătatea unei persoane care a fost nevoită să urmeze tratament suplimentar în vederea reabilitării stării sănătății perturbate în rezultatul accidentului rutier.

4.3. Referitor la acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate Pencov Oleg, instanța de apel ținînd cont de practica CțEDO privind modul de încasare a prejudiciului moral (Opinia comună privind satisfacția echitabilă, Buletinul CSJ a RM8-9/24, 2012), cît și de prevederile art. 1423 Cod civil, a considerat necesar de a admite parțial acțiunea civilă și de a încasa de la inculpatul Colpașnicov A. în beneficiul părții vătămate Pencov P., prejudiciul moral în sumă de 30.000 lei.

În acest context, instanța de apel a menționat că mărimea prejudiciului moral nu depinde de mărimea prejudiciului material, or, partea vătămată Pencov P. a suportat mari suferințe morale și dureri fizice, în urma provocării vătămarilor corporale grave de către inculpat prin acțiuni infracționale.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care inculpatului Colpașnicov Alexandru, recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă fără aplicarea art. 90 Cod penal.

În susținerea cerințelor sale, procurorul referindu-se la pct. 14 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel” modificată prin Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 30 martie 2009, a invocat că instanța de apel nu a ținut în deplină măsură cont de prevederile art. 414 Cod de procedură penală.

Sub acest aspect, recurentul a menționat că instanțele de fond nu au individualizat în mod echitabil pedeapsa, ignorînd prevederile art. 61, 75 Cod penal, și anume, au trecut cu vederea că inculpatul a săvîrșit o infracțiune gravă, producînd consecințe negative pentru partea vătămată, nu a recunoscut vina, nu a recuperat integral prejudiciul material și nu a contribuit activ la înlăturarea consecințelor infracțiunii.

5.1. Avocatul Sergiu Coptu în numele părții vătămate Pencov Piotr, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi

hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată de către reprezentantul legal al părții vătămate Pencov Oleg.

În argumentarea recursului, avocatul a invocat că instanța de apel în decizia adoptată nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și motivarea soluției în partea examinării acțiunii civile este expusă neclar.

În acest sens, recurentul cu referire la prevederile art. 1398 alin. (1), 1410 alin. (1), 1418 alin. (1), 1422 alin. (1) Cod civil, a invocat că în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, partea vătămată Pencov P., fiind reprezentat de fiul său Pencov O., a depus acțiune civilă inițială în procesul penal, prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 4.094, 17 lei conform bonurilor de plată anexate, a prejudiciului moral ca o satisfacție echitabilă, echivalentă cu suma de 150.000 lei, precum și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5.000 lei, totodată pe parcursul examinării cauzei partea vătămată a mai suportat cheltuieli pentru tratament medical conform bonurilor de plată anexate în sumă de 591,1 lei, astfel, prejudiciul material constituie suma de 9.685, 27, iar cel moral constituie suma de 150.000 lei.

În viziunea recurentului, concluzia instanței de fond, menținută de instanța de apel cu privire la admitere numai în principiu a acțiunii civile depuse de partea vătămată Pencov P. în latura prejudiciului material, și neexpunerea în privința cerințelor părții vătămate este neîntemeiată, deoarece faptul invocat de instanța de fond precum că este necesar a atrage în proces anumite persoane, nu poate servi drept temei pentru a nu admite acțiunea civilă și a nu dispune încasarea sumei prejudiciului material și moral în întregime, care este confirmat prin probe.

Instanța de apel, nu s-a expus în privința motivului, reieșind din care, a admis doar parțial cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral în limita sumei de 30.000 lei, și de ce a respins restul sumei solicitate de a fi încasat cu titlu de prejudiciu moral, deși instanța de apel urma să se expună asupra tuturor motivelor de fapt și drept invocate în apel.

La compartimentul cerinței din acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material, recurentul referindu-se la calculele prezentate în instanța de fond, unde au fost anexate toate chitanțele și bonurile de plată pentru tratamentul părții vătămate, a invocat că instanța de apel la fel nu s-a expus, dacă admite sau nu această cerință, deși era obligată să se expună și în privința acestui fapt, iar prin urmare a fost încălcat dreptul părții vătămate la un proces echitabil.

6. Judecând recursurile în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse, din următoarele considerente.

Referitor la recursul ordinar declarat de procuror.

6.1. Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără însă a i se agrava situația.

Recurentul a invocat în recursul ordinar ca temei pentru recurs pct. pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, însă, studiind lucrările cauzei, Colegiul

penal lărgit constată că, recursul înaintat de procuror nu cuprinde o careva motivare ori argumentare din punct de vedere al temeiurilor nominalizate.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii procesual penale, fiind legală și întemeiată.

Motivul procurorului, precum că instanța de apel a stabilit o pedeapsă prea blîndă inculpatului, Colegiul penal lărgit îl consideră neîntemeiat, deoarece la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, care stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a prezentului Cod, a prevederilor art. 90 Cod penal.

Totodată, conform art. 75 alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța trebuie să aleagă și să aplice acel tip și acea mărime a pedepsei care vor fi cele mai eficiente pentru atingerea scopului legii. Pedeapsa mai aspră poate fi stabilită numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă nu va asigura atingerea scopului scontat.

Aceste prevederi legale întocmai au fost respectate de instanța de apel la stabilirea categoriei și termenului pedepsei în privința lui Colpașnicov Alexandru.

6.2. Astfel, la stabilirea pedepsei, instanța de apel rejudecînd cauza a ținut cont pe deplin de prevederile art. 61, 75 Cod penal, ce prevăd scopul pedepsei penale, criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, luînd în considerație gradul pericolului social al infracțiunii comise, personalitatea celui vinovat și toate circumstanțele cauzei care au permis aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal.

Avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și al art. 61 alin. (2) Cod penal – pedeapsa penală are drept scop corectarea inculpatului, iar executarea pedepsei nu urmează a cauza suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovatului, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că instanța de apel i-a stabilit inculpatului Colpașnicov Alexandru, pentru fapta săvîrșită, o pedeapsă echitabilă.

În baza celor constatate, Colegiul penal lărgit, conchide că instanța de apel, a adoptat o hotărîre legală și întemeiată, astfel recursul ordinar declarat de procuror urmează a fi respins, ca inadmisibil.

Referitor la recursul ordinar declarat de avocatul Sergiu Coptu în numele părții vătămate Pencov Piotr.

7. Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de

instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

În sensul art. 424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

La pct. 18 din Hotărârea Plenului CSJ din 30.10.2009 „Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală”, este atenționat că, „... *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material*”.

În fapt, decizia instanței de apel în latura examinării acțiunii civile corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

7.1. Analizând temeiurile expuse în pct. **5.1.** al prezentei decizii, în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal lărgit constată că nici unul dintre ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat.

În acest context, instanța de recurs menționează că, argumentele invocate de recurent în privința admiterii acțiunii civile cu încasarea prejudiciului moral în sumă de 150.000 lei și celui material în sumă de 9.685, 27, enunțate la pct. 5.1. al prezentei decizii, sunt neîntemeiate din următoarele considerente.

Conform art. 387 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

În cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

În acest sens, instanța de apel la examinarea acțiunii civile a respectat aceste prevederi legale și reieșind din probele prezentate de către partea vătămată și civilă a ajuns la concluzie justă, de a admite parțial în latura prejudiciului moral acțiunea civilă, fiind încasat din contul inculpatului Colpașnicov A. în beneficiul părții vătămate Pencov P. suma de 30.000 lei, iar în latura prejudiciului material de a menține dispozițiile sentinței, lăsînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă, soluția fiind întemeiat argumentată la pct. 4.3 al prezentei decizii.

La fel, din textul recursului, se evidențiază că recurentul își motivează recursul prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, prezentate în susținerea pretențiilor materiale, or motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la pct. 6) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, astfel, criticele formulate de recurent nu sunt motivate sub aspectul casării hotărîrii recurate ca fiind ilegală.

7.2. Instanța de recurs, menționează că despăgubirile pentru prejudiciile morale se disting de cele pentru prejudiciile materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, este necesar să fie luate în considerare suferințele fizice și morale susceptibil în mod rezonabil care au fost cauzate prin fapta săvârșită de inculpat, precum și de toate consecințele acesteia, așa cum rezultă din actele medicale și alte probe administrate în cauză.

Anume, în acest context, instanța de apel a evaluat corect dauna morală în sumă de 30.000 lei, luându-se în considerare suferințele fizice ale victimei, gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Totodată în speță, sunt relevante și explicațiile de la pct. 13 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM din 30 octombrie 2009, nr. 9 „Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală”, din care rezultă că, *„În materia despăgubirilor, materiale sau morale, nu există temei de casare care să îngăduie instanței de recurs să reaprecieze cuantumul acțiunii civile. Ca atare, în recurs nu se poate solicita reactualizarea despăgubirilor cuvenite, stabilite de instanța de fond.”*

În baza celor constatate, Colegiul penal lărgit, conchide că instanța de apel, a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, astfel recursul ordinar declarat de avocatul Sergiu Coptu în numele părții vătămate Piotr Pencov, urmează a fi respins, ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu și de avocatul Sergiu Coptu în numele părții vătămate Pencov Piotr împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2014, în cauza penală în privința lui *Colpașnicov Alexandru Boris*, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, publicată la 25 noiembrie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Petru Moraru

Nadejda Toma

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti